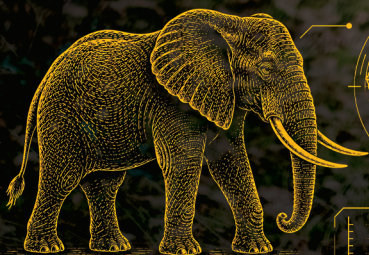

TIM VAN DEURSEN

HACK THE PLANET

Jezelf en de wereld
verbeteren

ten have

MET EEN
VOORWOORD VAN
HARM EDENS

Inhoudsopgave

Voorwoord	11
Inleiding	13
Hoofdstuk 1: Hoe het begon	15
Hoofdstuk 2: De eerste missie	31
Hoofdstuk 3: Hack the Planet	44
Hoofdstuk 4: Meet the Soldier	58
Hoofdstuk 5: Zambia	68
Hoofdstuk 6: Gabon	93
Hoofdstuk 7: Zimbabwe	108
Hoofdstuk 8: Zambia, Olifanten en Céline Dion	114
Hoofdstuk 9: De jacht is begonnen	131
Hoofdstuk 10: Namibië	140
Hoofdstuk 11: Een stok om mee te slaan	149
Hoofdstuk 12: De jacht gaat verder	165
Hoofdstuk 13: De rode draad	197
Hoofdstuk 14: Wat je achterlaat	205
Epiloog	210
Over de auteur	215

Hoofdstuk 1

Hoe het begon

Hier stond ik dan: het Nederlands Kampioenschap Karate.

Ik had gedacht dat de zenuwen me zouden verlammen, maar iets in mij nam de controle over. Mijn lichaam reageerde instinctief.

Afweertechnieken en stoten kwamen vanzelf, als een geoliede machine.

Vanuit de hoek klonk de stem van mijn coach, maar zijn woorden gingen verloren in het kabaal van het publiek.

Een karatewedstrijd is een pure uitputtingsslag. Je moet explosief zijn en tegelijk incasseren wanneer een tegenstander een regen van trappen en stoten op je afvuurt.

Mijn armen en benen branden van verzuring, de eerste scheurtjes in mijn conditie worden zichtbaar. Mijn lichaam schreeuwt om rust. Mijn hoofd vraagt zich af waarom ik dit mezelf aandoe.

En dat is de ware strijd: niet alleen met je tegenstander, maar vooral met die stem in je hoofd die fluistert dat opgeven makkelijker is.

Dan een scherpe pijn. IJzersmaak. Bloed. *Shit*.

Een rake klap op mijn neus. Het warme bloed loopt mijn mond in. Dit is niet best.

De scheidsrechter onderbreekt de wedstrijd en loopt op me af. Sta ik voor of achter? Ik heb geen idee.

Ik forceer een glimlach. 'Geen krasje, scheids,' zeg ik.

De wedstrijd gaat verder. Ik slik het bloed weg, buig naar mijn tegenstander. Dit wordt hard tegen hard.

In de minuten erna krijgt ook mijn tegenstander zijn deel. Ik zie hoe hij zijn bebloede neus voor de scheidsrechter verbergt, met succes.

Dan klinkt de bel. Eindelijk rust. Maar niet voor lang, want de volgende ronde wacht.

Ik groet de scheidsrechter en mijn tegenstander. De laatste ronde. Nog één overwinning en ik ben Nederlands kampioen. Mijn hart bonkt als een razende. Adrenaline giert door mijn lijf. Niet te veel, niet laten verstijven, houd ik mezelf voor. Blijven bewegen.

Mijn lichaam schreeuwt om rust, maar mijn wil is sterker. Hier ben ik op voorbereid, door mijn trainers en coach. Ik heb geleerd om fysiek de limiet op te zoeken. Verstand op nul, gewoon doorgaan.

De laatste minuten zijn rammen, over en weer. Trappen en stoten in razend tempo.

Dan: de zoemer. De scheidsrechter springt tussen ons in.

Het is afgelopen.

Ik ben Nederlands kampioen.

De overwinning voelt machtig. Mijn naam staat in de krant. Ik word gehuldigd op het stadhuis. De sportonderscheiding van de gemeente Den Haag wordt me uitgereikt.

Je zou denken dat ik hierna verslaafd raakte aan wedstrijden. Maar nee. Ik vocht nog een paar keer, met matig resultaat. De trainingen vond ik geweldig, maar de wedstrijdsfeer, de schreeuwende menigte... dat was niets voor mij.

Pas jaren later begreep ik wat karate me werkelijk leerde. Karate maakte me geen vechter. Het maakte me iemand die blijft

staan wanneer het spannend wordt. En dat bleek een waardevolle les.

Canada

Karate was een manier om mijn grenzen te verkennen, het vormde mijn fysieke en mentale fundament. Maar die uitdaging zocht ik niet alleen op de mat.

In de wereld van karate leerde ik veteraan en survivaal-expert Bart de Haas kennen. We trainden samen voor zijn zwarte band.

Nadat hij die behaald had, nodigde Bart me uit voor een trainingskamp in Canada. Hij zou me leren overleven, als ik dat wilde.

Ik zei natuurlijk ja. Deze tocht door de Canadese wildernis zou niet alleen een beproeving worden van kennis, doorzettingsvermogen en karakter, het zou me ook voor de rest van mijn leven veranderen.

Augustus 2010. Ik sta op de drijver van het watervliegtuig dat zojuist is geland.

Ons team, onder leiding van Bart, is afgezet in een uithoek van Noordwest-Canada, een plek die ik het best kan omschrijven als *the middle of fucking nowhere*.

De backpacks worden het water in gegooid. De luxe van een steiger of een aanlegplaats is er niet: gewoon tas voor je neus en naar de oever zwemmen.

In een overlevingssituatie is een nat pak je grootste vijand, dus zodra we aan land zijn, is vuur maken prioriteit nummer één. Warm worden. Droog blijven.

Tijdens de vlucht naar het *drop-off point* voelde ik me nog zeker van mijn zaak, gewapend met vers opgedane kennis. Maar naarmate het landschap om me heen verandert in een uitgestrekte, verlaten wildernis, begint de realiteit door te sijpelen.

Hier woont niemand. Hier zijn geen wegen of uitgangen. Geen artsen. Geen ziekenhuizen. Als er iets misgaat, ben je de klos. De route terug naar de beschaving? Die is lang. Héél lang.

Om te overleven in de wildernis moet je op zoek naar een zogeheten *island of life* – een plek die je kan voorzien in de basisbehoeften: voedsel, beschutting, water, warmte en overzicht. Vind je dat, dan is het jackpot!

Maar zelfs daarna gaat niets vanzelf. Vers gevangen voedsel is als een magneet voor andere bewoners van de wildernis, en aangezien een afgesloten koelkast niet voorhanden is, moet je creatief zijn om je eten te beschermen.

Voor het donker wordt, regelen we alles. Het vuur moet de hele nacht blijven branden en de wacht wordt verdeeld. Als de zon eenmaal ondergaat, is de wildernis namelijk een totaal andere wereld.

Met al mijn kleren aan kruip ik in mijn slaapzak. De kou trekt langzaam door alles heen, maar vermoeidheid wint het van ongemak. Uiteindelijk val ik in slaap.

Mijn horloge piept. 03.00 uur. Tijd om wakker te worden.

Het is oorverdovend stil, alleen het plastic van mijn geïmproviseerde shelter ritselt zachtjes als ik mezelf voorzichtig uit mijn slaapzak probeer te wurmen.

Het is ijskoud, mijn lichaam is verstijfd en alles in me schreeuwt om terug te kruipen in de warmte. Kan niet. Eruit met je luie donder, roep ik tegen mezelf.

Voorzichtig trek ik nog wat extra lagen aan en loop richting het kampvuur. Een van mijn teamgenoten zit er al, gehuld in dikke kleding, de kap van zijn jas diep over zijn gezicht getrokken.

‘Mogguh.’

‘Slaap lekker.’

Veel meer woorden maken we er niet aan vuil. Dit is een wisseling van de wacht; daar valt weinig gezelligs van te maken.

De drie uur die volgen staar ik naar het vuur, mijn adem zichtbaar als wolkjes in de ijskoude lucht. De geur van rook en gerookte vis dringt met vlagen mijn neus binnen. Het droogrek hangt vol met vers gevangen vis, ons island of life is ons gunstig gezind geweest. Hier moeten we zuinig op zijn, we zitten ten slotte midden in berengebied.

Met een kampvuur en iemand op wacht zullen de beren over het algemeen geen probleem zijn, maar de prijs voor deze veiligheid wordt betaald in uren slaap.

Ik kan weinig momenten voor de geest halen die zo zen zijn als wacht houden. Het knisperende vuur, de geur van verbrand hout, de warmte die als een deken om je heen slaat. Alsof het universum tegen je zegt: 'Het is goed. *You've got this.*'

Bij het aanbreken van de ochtend is het tijd om te verplaatsen. We moeten immers op onze bestemming zien aan te komen.

We hebben een schets van het terrein, met daarop een paar herkenningspunten, een kompas en wat globale instructies.

Navigeren in de wildernis is een kunst; je moet zowel in tune zijn met de omgeving als vaak genoeg controleren of je nog op de juiste koers zit. Als ergens iets niet klopt, gaat het gierend mis.

En dat ging het.

Rechtdoor lopen klinkt eenvoudig, maar in bebost gebied wijk je ongemerkt af. Als je lang genoeg afwijkt en niet controleert waar je bent, loop je letterlijk in een rondje.

Toen we ons realiseerden dat ons dat was overkomen, sloeg de stress toe. Uren waren verloren gegaan. Hoe konden we zo dom zijn? Wie loopt er nou in een rondje? De moraal zakte in als een pudding.

Maar opgeven was geen optie, we konden maar één ding doen: backpack weer op ons rug en door. Kompas in de hand, dit keer wél goed.

Terwijl we verder strompelen met blaren op onze voeten en een huid die verschrompeld is alsof we dagen in een zwembad hadden gelegen, lijkt ons vorige kampement ineens op een driesterrenhotel. Daar hadden we alles voor elkaar.

De prijs voor het verlaten van onze veilige plek is hoog: we hebben honger. Ons meegebrachte voedsel raakt snel op, en door het urenlange ploeteren verliezen we veel energie.

Het gebied waar we ons bevinden heeft niets om een hongerige maag te stillen. Op één bes na: de soopolallie-bes. Met bes-sen moet je altijd oppassen, en ik wist dat deze riskant was. Maar ik nam de gok, maakte er jam van en at het op.

Dat had ik beter niet kunnen doen. Sommige mensen betalen grof geld voor een ‘innerlijke *cleansing*’. Ik kreeg de mijne gratis.

Een paar uur later zetten we het kamp voor de nacht op. We denken te weten waar we zijn, een opsteker voor de moraal. Met knorrende magen gaan we de nacht in. Hopelijk zouden we morgen iets kunnen eten.

Piep, piep, piep. Met een snelle beweging druk ik het alarm van mijn horloge uit. 06.00 uur.

Buiten is het nog donker en ijskoud. Alles is en blijft koud wanneer je inwendige motor zonder brandstof zit. Tijd om daar verandering in te brengen.

De jacht was geopend.

Met een klein groepje vertrokken we vanuit basecamp, gewapend met een katapult en torenhoge motivatie om onze lege magen te vullen. Systematisch kamden we het gebied uit, alert op de kleinste beweging.

Stap voor stap bewoog ik me door het bos, mijn adem synchroon met de geluiden om me heen. Totdat ik opeens werd overvallen door een gevoel, een gevoel dat ik nog nooit eerder had ervaren. Het was overweldigend.

Ik was me niet alleen hyperbewust van mijn team en onze

posities, maar ook van de wind, de bomen, de grond onder mijn voeten. Alles. En alles klopte.

Ter plekke beseftte ik dat ik hier thuishoorde. Ik leefde hier, net als de dieren, de planten, de bomen. Ik was geen buitenstaander; ik was een onderdeel van het geheel.

De natuur had hiervoor altijd als een plek gevoeld waar je naartoe gaat, niet als een plek waar je zou willen blijven, laat staan wonen. De wildernis leek iets dat je moest trotseren, niet iets waar je onderdeel van kunt zijn. Maar in dat ene moment voelde ik iets anders.

De natuur is geen vijand. Het is thuis.

De natuur is geen vijand, geen test, geen beproeving. Het is thuis. En hoewel we dat vandaag de dag misschien niet meer zo herkennen, liggen die instincten nog ergens opgeslagen, in de achterkamertjes van ons brein.

Met dat nieuwe inzicht trekken we verder. Niet lang daarna bereiken we een lokale nederzetting, wat voelt als een keerpunt in onze tocht. Terwijl we richting het riviertje lopen dat door de nederzetting stroomt, valt mijn oog op een gezicht dat in de stam van een boom is uitgesneden, glinsterend van harsdruppels in het zonlicht.

In de nederzetting ontmoeten we een stamhoofd uit de Tlingit-gemeenschap, iemand met wie Bart een uitzonderlijke band heeft.

Hij is niet zomaar een gids of een local – hij en Bart zijn bloedbroeders. Hun band is zo hecht dat Bart als een van de weinige buitenstaanders welkom is in deze nederzetting, een voorrecht dat maar aan enkelen wordt gegund.

Na dagen zonder fatsoenlijk eten en met een uitgeput lichaam, was het alsof we een oase van rust en wijsheid binnen-

stapten. We werden welkom geheten met iets dat op dat moment onbetaalbaar leek: een kop koffie met suiker. De smaak, zo simpel en toch zo bijzonder na dagen van honger, gaf niet alleen energie, maar bracht ook een moment van helderheid.

Het stamhoofd, een man van weinig woorden, leerde ons geen survivaltrucs zoals je die in boeken vindt, maar iets veel diepgaanders: hoe je eenheid kunt voelen met de natuur in plaats van ertegen te vechten. Hoe je niet alleen kunt overleven, maar kunt leven in de wildernis.

Een van die lessen begon in een kraakheldere rivier. Het ijskoude water sneed door onze huid terwijl we tot onze knieën in de stroom stonden. Onze stokken hadden we zorgvuldig geslepen met onze messen, tot ze vlijmscherp waren. De punt moest niet alleen door het water snijden, maar ook de dikke schubben en spieren van een zalm doorboren. Gespannen stonden we klaar, onze ogen gericht op de schaduwen die zich tegen de stroming in voortbewogen.

Aan de oever zaten lokale jongeren toe te kijken met een mengeling van nieuwsgierigheid en vermaak. Af en toe klonk er gelach wanneer een van ons miste en bijna zijn evenwicht verloor. Voor hen was dit een vaardigheid die al generaties werd doorgegeven, terwijl wij als onhandige buitenstaanders probeerden deze oeroude jachttechniek onder de knie te krijgen.

De kunst is wachten. Niet zomaar wachten, maar wachten met volledige concentratie.

De zalmen bewogen ritmisch door het water, met een bewonderenswaardige doelgerichtheid. Ze waren op weg naar hun paaigronden, een reis die hen door watervallen en stromingen had gevoerd. En hier stonden wij, gereed om hun reis abrupt te beëindigen.

Mijn handen omklemmen de speer stevig. Mijn ademhaling vertraagt. Het moment dient zich instinctief aan, alsof mijn lichaam eerder weet wat te doen dan mijn verstand.

Een schaduw glijdt langs me heen. Ik span mijn spieren aan en sla toe. Een fractie van een seconde later explodeert het water.

Wat volgt is een gevecht. Pure, rauwe overleving.

De zalm, een en al spierkracht, slaat wild om zich heen. Mijn handen trillen van inspanning en mijn voeten glijden bijna weg op de gladde rivierbedding.

Hij geeft zich niet gewonnen en ik moet mijn hele lichaam in de strijd gooien.

De enige manier om te winnen is hem naar de oever krijgen. Met moeizame stappen, de speer zo stevig mogelijk vastgeklemd, worstel ik de spartelende vis richting het droge.

Met een snelle, gerichte klap is het voorbij.

De zalm ligt stil.

Het kolkende water komt langzaam tot rust.

We hadden geleerd dat het nemen van een leven niet iets is wat je achteloos doet. Dit dier had net zo hard voor zijn bestaan gevochten als wij. Daarom staan we er een moment bewust bij stil. Geen grootse ceremonie, maar een simpel, oprecht moment van respect.

Dit was geen voedsel uit een pakje. Dit was geen gedachteloze maaltijd. Dit was overleven in zijn puurste vorm. De natuur gaf, maar eiste ook haar tol. Vandaag betekende dat een zalm. Morgen? Dat zou aan ons zijn.

Met de zalm over onze schouders gaan we terug naar het kamp. Het vuur wacht. Dit eten hadden we verdiend.

Maar een van de jongeren wil ons nog iets laten zien. Hij loopt het water in, bukt en laat zijn handen langzaam naar de rivierbodem zakken. Even gebeurt er niets.

Dan, uit het niets, tilt hij een zalm op – levend, maar volledig stil in zijn greep.

Zonder een woord te zeggen laat hij het dier weer terug in het water glijden.

Geblinddoekt. Vastgebonden. Op een boot, met de opdracht om in het water te springen. Gedachten flitsen door mijn hoofd. Wat als er iets gebeurt? Wat als ik dit niet overleef?!

Van de ijskoude wildernis in Canada tot de jungles van Afrika komt Tim terecht in omstandigheden die hem fysiek en mentaal tot het uiterste drijven. Als techneut bouwt hij drones, ontwikkelt hij slimme camera's en trekt hij met rangers de wildernis in om ontbossing en stroperij te bestrijden.

Maar *Hack the Planet* gaat over meer dan spectaculaire expedities en slimme innovaties. Het is het verhaal van een vader die zich afvraagt welke wereld hij aan zijn kinderen nalaat en onderweg ontdekt dat kracht en persoonlijke groei pas echt betekenis krijgen wanneer je ze inzet voor iets dat groter is dan jezelf. In dit openhartige boek laat Tim zien wat er gebeurt wanneer je niet langer een toeschouwer blijft, maar naar voren stapt. Jezelf én de wereld verbeteren begint dichterbij dan je denkt.

‘*Hack the Planet* laat zien hoe technologie, menselijkheid en moed samen kunnen komen in één missie.’

– Prins Constantijn

Tim van Deursen is techneut, innovator en oprichter van Hack the Planet. Hij ontwikkelt technologie voor natuurbehoud en maatschappelijke uitdagingen wereldwijd.

